

موضوع تدریس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها

گروه هدف: دانشمویان کارشناسی پرستاری

مدت تدریس: ۱۷ ساعت (۱۷ جلسه)

پیشنیاز: -

نوع درس: نظری

مدرس :

محل اجراء: دانشکده پرستاری و مامایی مشهد

هدف کلی:

هدف از ارائه این درس انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری ، علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماریها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیری شناسی بیماریهای شایع .

اهداف (فتاری (یادگیری):

- ۱- تعاریف مختلف اپیدمیولوژی را بیان کند.
- ۲- تفاوت علم اپیدمیولوژی با پزشکی بالینی را شرح دهد.
- ۳- ابرازمهم اپیدمیولوژی (میزان - نسبت - تناسب) را فهرست نماید.
- ۴- اصطلاحات اپیدمی - اندمیک - اسپورادیک را در اپیدمیولوژی شرح دهد.
- ۵- ویژگی یک اپیدمی را توضیح دهد.
- ۶- مفاهیم : میزان حمله - موارد اولیه و ثانویه - دراپیدمیولوژی شرح دهد.
- ۷- با واژه هایی چون آلودگی، منبع عفونت، عامل بیماریزا، آشنا شود و مثال هر کدام را بداند.
- ۸- با مفاهیم ؛ بروز و شیوع دراپیدمیولوژی آشنا شود و آنها را شرح دهد.
- ۹- مفهوم سلامت و بیماری را بداند و آنها را توضیح دهد.
- ۱۰- مراحل و سیر طبیعی بیماری را شرح دهد.
- ۱۱- سطوح پیشگیری را بتواند توضیح دهد. مثال بزند
- ۱۲- مفهوم شدت بیماری را شرح دهد و عوامل موثر بر شدت بیماری را بیان کند.
- ۱۳- اجزاء زنجیره انتقال عفونت را شرح دهد.
- ۱۴- منابع و مخازن را در اپیدمیولوژی بیماری قابل واگیر شرح دهد.
- ۱۵- راههای مستقیم و غیرمستقیم انتقال بیماری را بیان کند.
- ۱۶- فرآیند عفونی شدن از مرحله ایجاد عفونت تا ایجاد بیماری را شرح دهد.
- ۱۷- اقدامات عمومی برای کنترل بیماری قابل واگیر را شرح دهد.
- ۱۸- اقدامات اختصاصی برای کنترل بیماری قابل واگیر را توضیح دهد.
- ۱۹- مدل مثلثی در اپیدمیولوژی را شرح دهد.
- ۲۰- اجزاء مدل مثلثی (عامل بیماریزا- محیط - میزان) را توضیح دهد.
- ۲۱- انواع عامل بیماریزا - محیط - میزان در اپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۲۲- مدل چندعلیتی را در اپیدمیولوژی شرح دهد.
- ۲۳- مدل چرخ را در اپیدمیولوژی توضیح دهد.
- ۲۴- تفاوت مدل علیتی و مدل چرخ را شرح دهد.
- ۲۵- مفهوم مهاجرت را شرح دهد.
- ۲۶- عوامل موثر بر مهاجرت را توضیح دهد.
- ۲۷- با مفهوم نسبت سرریزی در جامعه آشنا شود.
- ۲۸- با مفهوم جمعیت جوان در جامعه آشنا شود.

به نام خدا

- ۲۹- بامفهوم : میزان - نسبت - دراپیدمیولوژی آشنا شود.
- ۳۰- شاخصهای خام (مرگ ومیرخام - تولدخام)راشرح دهد وروش محاسبه آنها را توضیح دهد.
- ۳۱- عوامل موثربرشاخصهای خام را بداند.
- ۳۲- شاخصهای اختصاصی؛ مانند: مرگ ومیراختصاصی سنی ، مرگ ومیراختصاصی جنینی رابتواندشرح دهد.
- ۳۳- میزانهای مرگ ومیرکودکان زیریکسال (TMR) ومرگ ومیرکودکان زیر۲۸روز(NMR) رابتواندتوضیح دهد.
- ۳۴- منابع اطلاعاتی مهم درجامعه رافهرست کند.
- ۳۵- مزایاومعایب هرکدام ازمنابع اطلاعاتی راشرح دهد.
- ۳۶- برای هرکدام ازبیماریها مناسبترین منابع اطلاعاتی راانتخاب کند.
- ۳۷- پدیده کوه یخ (Iceberg) رادرجامعه شرح دهد.
- ۳۸- مفهوم غربالگری رادرجامعه شرح دهدوتفاوت آن با آزمونهای تشخیصی راشرح دهد.
- ۳۹- شرایط انجام غربالگری درجامعه رافهرست کند.
- ۴۰- مفهوم (اعتبار- اعتماد) درغربالگری راشرح دهد.
- ۴۱- اجزای یک آزمون غربالگری (حساسیت - ویژگی - ارزش اخباری) راشرح دهد.
- ۴۲- عوامل موثربرارزش اخباری راشرح دهد.
- ۴۳- اپیدمیولوژی توصیفی راشرح دهد.
- ۴۴- بامفهوم زمان - مکان - شخص دراپیدمیولوژی توصیفی آشنا شود.
- ۴۵- مقوله های شخص،زمان و مکان را تشریح کند و تاثیر آنها را در ابتلاء و مرگ و میر در بیماریها شرح دهد.
- ۴۶- تفاوت مطالعات تجربی ومشاهده ای رافهرست کند.
- ۴۷- نحوه اجرای هر کدام از روش ها را توضیح دهد.
- ۴۸- محدودیت های هر کدام از روش ها را شرح دهد.
- ۴۹- مراحل و اجزاء مطالعه تجربی را شرح دهد.
- ۵۰- ویژگیهای یک اپیدمی بامنبع مشترک راشرح دهد.
- ۵۱- ویژگیهای یک اپیدمی باپیشرونده راشرح دهد.
- ۵۲- عوامل موثربرایجادیک اپیدمی پیش رونده راتوضیح دهد.
- ۵۳- بامنحنی همه گیری ومکان همه گیری آشنا شود.
- ۵۴- زنجیره عفونت را در بیماریهای واگیر شرح دهد.
- ۵۵- راههای کنترل و پیشگیری از بیماریهای عفونی را توضیح دهد.
- ۵۶- منبع و مخزن بیماری را بشناسد و چگونگی کنترل آنها را شرح دهد.
- ۵۷- برای هر کدام از بیماریهای عفونی، استراتژی کنترل را شرح دهد.
- ۵۸- بیماریهای قابل پیشگیری توسط را بشناسد.
- ۵۹- واکسن را تعریف کند و ترکیب هر کدام از واکسن ها را شرح دهد.
- ۶۰- زنجیره سرد در واکسن را شرح دهد.
- ۶۱- برنامه واکسیناسیون کشوری را بشناسد.
- ۶۲- بیماریهای منتقله از طریق تماس جنسی را بشناسد.
- ۶۳- عوامل ایجادکننده مجاری عفونی درجامعه راشرح دهد.
- ۶۴- منابع ومخازن هرکدام ازبیماریهای شایع رابداندوشرح دهد.
- ۶۵- راههای انتقال بیماری شایع درجامعه راتوضیح دهد.
- ۶۶- اقدامات کنترل وپیشگیری بیماری عفونی شایع راشرح دهد.
- ۶۷- شیوع اپیدمیولوژیکی مجاری عفونی شایع رادرایران وجهان توضیح دهد.
- ۶۸- سیر طبیعی در بیماریهای مزمن را شرح دهد.

- ۶۹- عوامل موثر در بروز بیماریهای مزمن را شرح دهد.
- ۷۰- راههای کنترل و پیشگیری از بیماری را بشناسد.
- ۷۱- سطوح مختلف پیشگیری در این بیماریها را توضیح دهد.
- ۷۲- عوامل انسانی موثر بر سوانح و حوادث را شرح دهد.
- ۷۳- عوامل محیط موثر بر سوانح و حوادث را فهرست نماید.
- ۷۴- شیوع حوادث و سوانح را در ایران و جهان شرح دهد.
- ۷۵- اقدامات کنترل و پیشگیری را در هر کدام از سوانح بیان کند.
- ۷۶- بیماریهای مزمن را تعریف کند.
- ۷۷- روش بررسی بیماریها را شرح دهد.
- ۷۸- مطالعه گذشته نگر و آینده نگر را توضیح دهد.
- ۷۹- معایب و محاسن هر کدام از روشها را توضیح دهد.
- ۸۰- عوامل بیماریزا در عفونت بیمارستانی را شرح دهد.
- ۸۱- تفاوت عفونت بیمارستانی را با سایر عفونتها شرح دهد.
- ۸۲- عوامل موثر در بروز عفونت بیمارستانی را شرح دهد.
- ۸۳- راههای کنترل عفونت بیمارستانی را توضیح دهد.

ممتوا و ترتیب ارائه آن:

تاریخ	موضوع	مجری (مجریان)
جلسه اول	تعریف و تاریخچه و اساس شکل گیری علم اپیدمیولوژی	
جلسه دوم	مفاهیم خاص و کاربردی اپیدمیولوژی (اپیدمی اندمیک - اسپورادیک)	
جلسه سوم	مفهوم سلامت و بیماری - سیر طبیعی بیماری - پیشگیری و سطوح آن	
جلسه چهارم	تغییرات شدت بیماری - زنجیره عفونت - تغییرات تظاهرات عفونت (فرآیند عفونت - منابع عفونت - روشهای انتقال ، الگوی ایجاد بیماری ، اقدامات کنترل و پیشگیری)	
جلسه پنجم	مدلهای اپیدمیولوژیک بررسی بیماریها (مدل چندعلیتی) و کاربرد آن در کنترل و پیشگیری بیماریها. جنبه های اپیدمیولوژی بهداشت ، حرکات جمعیت ، شاخص جمعیتی	
جلسه ششم	شاخصها و میزانهای بهداشتی و کاربرد آن در اپیدمیولوژی. بررسی منابع اطلاعاتی در بهداشت	
جلسه هفتم	غریبالگری و نقش آن در کشف بیماریها و حفظ سلامت	
جلسه هشتم	روشهای مطالعات اپیدمیولوژی : اپیدمیولوژی توصیفی (شخص - مکان - زمان)	
جلسه نهم	اپیدمیولوژی تحلیلی (مطالعات تجربی و مطالعات مشاهده ای)	
جلسه دهم	انواع اپیدمی و جنبه های انتقال بیماری عفونی-گوارشی	
جلسه یازدهم	جنبه های اپیدمیولوژی بیماری عفونی مثل ، سل ، مالاریا،	
جلسه دوازدهم	جنبه های اپیدمیولوژی بیماری قابل پیشگیری توسط واکسن.	

به نام خدا

جلسه سیزدهم	بیماریهای منتقله از طریق تماس جنسی (Std)
جلسه چهاردهم	جنبه های اپیدمیولوژیکی بیماریهای غیر واگیرمزم (سرطانها - قلب وعروق)
جلسه پانزدهم	جنبه های اپیدمیولوژی سوانح وحوادث
جلسه شانزدهم	اپیدمیولوژی بیماریهای مزمن (مطالعات گذشته نگر و آینده نگر)
جلسه هفدهم	اپیدمیولوژی عفونت بیمارستانی

روش تدریس:

سخنرانی با استفاده از وسایل کمک آموزشی (پروژکتور- اسلاید) پرسش و پاسخ

وظایف و تکالیف دانشجویان:

انجام یک پروژه تحقیقاتی جهت افزایش انگیزه دانشجویان

روش ارزشیابی دانشجویان:

امتحان پایان ترم	۱۰ نمره
امتحان میان ترم	۵ نمره
ارزشیابی کوییز	۱ نمره
طراحی یک پروژه تحقیقاتی	۴ نمره

منابع:

1-Farmer, R, 8 miller. D:1983: Lecture notes on Epidemiology and community medicin

۲-اصول اپیدمیولوژی مازنر، ترجمه کیومرث ناصری

۳-اپیدمیولوژی گوریس ، ترجمه ، دکترهلاکوئی : سال ۱۳۸۴